

Näyttötutkinnon perusteet

**KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2004**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO 24/011/2004
MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**
PÄIVÄMÄÄRÄ **27.8.2004**
Voimassaoloaika
1.9.2004 alkaen toistaiseksi
Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom
Kumoo määräyksen no
Muuttaa määräystä no

KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.9.2004 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Opetusneuvos SOILA NORDSTRÖM
Soila Nordström

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
	1 § Näyttötutkinnot	7
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
	1 § Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	9
A. PAKOLLISET TUTKINNON OSAT		
	1 § Koulunkäyntiavustajan työn toimintaympäristöt	9
	a) Ammattitaitovaatimukset	9
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	9
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
	2 § Toiminnallisuus ja vuorovaikutustaidot	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	20
	3 § Yleisen tuen tarpeessa olevien ryhmien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen	21
	a) Ammattitaitovaatimukset	21
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	21
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
B. VALINNAISET TUTKINNON OSAT		
	4 § Tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen	26
	a) Ammattitaitovaatimukset	26
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	26
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	32
	5 § Erityisen tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen	32
	a) Ammattitaitovaatimukset	32
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	32
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	44

6 §	Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaamiseen osallistuminen	44
	a) Ammattitaitovaatimukset	44
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	44
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	51
7 §	Yrittäjyys	51
	a) Ammattitaitovaatimukset	51
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	51
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	53
LIITE	Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittaneen ammattialan ja ammattitaidon kuvaus	

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattialan hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittämistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyyppitys, jonka katsotaan parhaiten sopivan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintaitojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on järjestettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja

arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteet tulee kiinnittää työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset on tasollisesti määritelty siten, että tutkinnosta suoriutuminen keskimäärin edellyttää tutkinnon suorittajalta vähintään sosiaali- ja terveysalan toisen asteen perustutkinnon, koulunkäyntiavustajan ammattitutkinnon tai vastaavien tutkintojen tasoisia tietoja ja taitoja sekä lisäksi täydentäviä ja syventäviä opintoja sekä vähintään viiden vuoden työkokemusta alalta.

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta tutkinnon osasta (1 – 3) ja neljästä valinnaisesta tutkinnon osasta (4 – 7), joista valitaan kaksi. Tutkinto on valmis, kun kolme pakollista ja kaksi valinnaista tutkinnon osaa on suoritettu hyväksytysti.

Pakolliset osat ovat

1. Koulunkäyntiavustajan työn toimintaympäristöt
2. Toiminnallisuus ja vuorovaikutustaidot
3. Yleisen tuen tarpeessa olevien ryhmien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen.

Valinnaiset osat ovat

4. Tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen
5. Erityisen tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen
6. Koululaisten aamu- tai iltapäivätoiminnan ohjaamiseen osallistuminen
7. Yrittäjyys.

Pakolliset osat:

1 § Koulunkäyntiavustajan työn toimintaympäristöt
2 § Toiminnallisuus ja vuorovaikutustaidot
3 § Yleisen tuen tarpeessa olevien ryhmien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen

Valinnaiset osat:

4 § Tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen	5 § Erityisen tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen
6 § Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaamiseen osallistuminen	7 § Yrittäjyys

Kuvio 1. Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon osat.

3 Luku

KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

A. PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

1 § Koulunkäyntiavustajan työn toimintaympäristöt

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tunnistaa oman työnsä arvot ja työn taustalla vaikuttavat ihmiskäsitykset.	Arvojen tunnistaminen: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• osaa kuvata kasvatusta-, sosiaali- ja terveysalan arvoperustaa• tunnistaa oman toimintansa taustalla olevia arvoja.

	<p>Ihmiskäsitysten tunnistaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja tiedostaa oman ihmiskäsityksensä ymmärtää ihmiskuvan vaikutuksen omassa toiminnassaan.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee koulunkäyntiavustajan toimenkuvan erilaisissa toimintaympäristöissä.</p>	<p>Toimenkuvan tunteminen eri toimintaympäristöissä: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee koulunkäyntiavustajan toimenkuvan <ul style="list-style-type: none"> – varhaiskasvatuksessa – perusopetuksessa – toisen asteen ammatillisessa opetuksessa ja lukiossa – vapaa-ajan toiminnoissa – aikuisen henkilökohtaisena avustajana hahmottaa oman toimenkuvansa, oman vastuualueensa ja tehtävänsä työn moninaisten vaateiden mukaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee työtään ohjaavien lakien, säädösten, suositusten ja julistusten keskeisen sisällön ja merkityksen omassa työssään.</p>	<p>Koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavien lakien ja säädösten tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee seuraavien lakien ja asetusten merkityksen <i>siltä osin kuin se koskee tutkinnon suorittajan työtä</i> <p>Yleiset lait ja asetukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Suomen perustuslaki (731/1999) – Kuntalaki (365/1995)/Kotikuntalaki (201/1994) – Hallintolaki (434/2003) – Henkilötietolaki (523/1999) – Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) – Lastensuojelulaki (683/1983) ja -asetus (1010/1983) – Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (217 A(III) 1948) – Lapsen oikeuksien julistus 20.11.1959

	<ul style="list-style-type: none"> – Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999) ja asetus (511/1999) soveltuvin osin <p>Päivähoitoa ja koulutusta koskevat lait ja asetukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Laki lasten päivähoitosta (36/1973) ja -asetus (239/1973) – Perusopetuslaki (628/1998) ja -asetus (852/1998) – Laki perusopetuslain muuttamisesta (1136/2003) – Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (1137/2003) – Lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998) – Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998) ja -asetus (811/1998) – Säädökset erityisopetuksesta <p>Muut toimintaan liittyvät lait ja asetukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987) ja asetus – Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta (610/1991) ja asetus (1161/1991) – Lääkinnällisen kuntoutuksen asetus (1015/1991) – Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) ja asetus (988/1977) – Terveysturvallisuuslaki (763/1994) ja asetus (1280/1994) – Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (1138/2003) <ul style="list-style-type: none"> • osaa seurata toimintaa ohjaavien lakien, säädösten, suositusten ja julistusten muutoksia.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee ammat- tiinsa liittyvät vastuut, vaatimukset ja oikeudet.</p>	<p>Työsopimuslain tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee omat oikeutensa, vastuunsa

<p>Tutkinnon suorittaja noudattaa alan työturvallisuusmääräyksiä.</p>	<p>ja velvollisuutensa työssä</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee omaa työtään koskevat työnantajan velvollisuudet ja vastuut • noudattaa työsopimuslakia (55/2001), työsuojelulakia ja muita työtä koskevia määräyksiä • noudattaa työsopimusta • ottaa huomioon työsuojelulain sisällön. <p>Tarpeellisten työturvallisuusmääräysten noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työhön liittyvät työturvallisuusmääräykset ja -lait • toimii työturvallisuuden edellyttämällä tavalla • ymmärtää tahallisen ja tahattoman väkivallan eron ja hallitsee väkivaltilanteiden jälkitoimet.
<p>Tutkinnon suorittaja toimii noudattaen ergonomisesti oikeita työasentoja.</p>	<p>Ergonomia: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää asiakkaan ja itsensä kannalta ergonomisia siirtämis- ja muita työasentoja • ymmärtää ergonomisesti hyvin toimivan työympäristön merkityksen • osaa esittää parannusehdotuksia työskentelyolosuhteisiin.
<p>Tutkinnon suorittaja toimii sisäisen yrittäjyyden periaatteita noudattaen.</p>	<p>Sisäisen yrittäjyyden periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvostaa omaa työtään • toimii taloudellisesti • toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti • ottaa vastuun ratkaisuihstaan • tekee työtään tavoitteellisesti • toimii oma-aloitteisesti • hakee ja vastaanottaa ohjausta.

<p>Tutkinnon suorittaja toimii vastuullisesti oman ammattinsa edustajana ja muiden alalle suuntaavien ohjaajana.</p> <p>Tutkinnon suorittajalla on taitoa ja kykyä ottaa hoitaakseen koulunkäyntiavustajan työn erityisvastuualueita ja toimia asiakkaiden tarpeiden vaatimissa koordinoititehtävissä.</p>	<p>Vastuullisuus työntekijänä: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee työtään tavoitteellisesti ja osaa toimia joustavasti tilanteiden vaatimusten mukaisesti • perustelee tekemänsä ratkaisut ja ottaa vastuun niistä • osaa arvioida ja kehittää omaa työtään • käyttää kannustavaa työotetta • perehdyttää työntekijän ja opiskelijan uusiin tilanteisiin asianmukaisesti • laatii perehdytysuunnitelman uusille työntekijöille ja opiskelijoille. <p>Valmiudet ottaa erityisvastuuta työssään: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kykenee toimimaan koulunkäyntiavustajien työn koordinaattorina omassa työyhteisössään sekä alueellisesti • kykenee toimimaan oman työyhteisönsä koulunkäyntiavustajien työn vastuuhenkilönä • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaiden erityistarpeiden vaatimat toimet oman vastuualueensa rajoissa.
<p>Tutkinnon suorittaja noudattaa ammattieettisiä periaatteita.</p>	<p>Eettisten periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kasvat-, sosiaali- ja terveystieteiden eettiset periaatteet • tuntee opetusalan eettiset periaatteet • tuntee valtakunnallisen terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan suositukset • tuntee koulunkäyntiavustajan työn eettiset periaatteet • osaa ammattieettisesti perustella oman toimintansa.

<p>Tutkinnon suorittaja käyttää ratkaisuihissaan moraalista harkintaa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa omia tunteitaan ja ilmaista niitä asiallisesti.</p>	<p>Moraalisen harkinnan käyttäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella valintojensa seurauksia eri näkökulmista (esim. asiakkaalle, vanhemmille, työyhteisölle, itselle). <p>Tunteiden käsitteleminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsenellä omia tunteitaan, käsitellä tunnetilojaan ja hallitsee tunteensa vuorovaikutustilanteissa.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omaa työtään ja työtapojaan sekä niiden kehittämistarvetta.</p>	<p>Oman työn arvioiminen ja kehittäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida oman työnsä laatua • arvioi realistisesti omia vahvuuksiaan ja ammatillisen kehittymisen haasteitaan • kykenee tilannearviointiin ja osaa toimia joustavasti muuttuvissa tilanteissa • seuraa ja hyödyntää alalla tapahtuvaa kehitystä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan korvaavana näyttönä hyväksytään suoritettu koulunkäyntiavustajan ammattitutkinto (OPH 28/011/2003).

Tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan ja arvioidaan sellaisessa työn toimintaympäristössä, jossa koulunkäyntiavustajat toimivat. Tarvittaessa ammattitaidon osoittamista täydennetään näyttöjen järjestämissuunnitelmassa esitetyin ja tutkinto-toimikunnan hyväksymän tavoin.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää erilaisia kädentaitojen menetelmiä ja tekniikoita.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa ohjata ja neuvoa asiakasta erilaisten kädentaitojen käytössä.</p>	<p>Kädentaitojen menetelmien ja tekniikoiden käyttäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut erilaisiin tekniikoihin ja menetelmiin, kuten askartelu, tekstiilityöt, tekninen työ, kotitalous, kuvaamataito, hieronta jne. • osaa hyödyntää näitä tekniikoita ja menetelmiä asiakkaan kanssa toimiessaan. <p>Kädentaitojen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää päivittäisten toimintojen harjoittelua kädentaitojen kehittymisen kannalta • osaa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kehittää asiakkaan silmän ja käden yhteistyötä ja muita hienomotorisia taitoja • auttaa asiakasta tunnistamaan omia vahvuusalueitaan ja kehittymään niissä • antaa virikkeitä ja harjoittaa myös niitä taitoja, jotka tarvitsevat kehittämistä • huomioi toiminnassaan asiakkaan kulttuuritaustan ja ikäkausien vaikutuksen • hyödyntää muiden asiantuntemusta kehittääkseen omia ohjaustaitojaan monipuolisemmaksi.
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää ilmaisullisten menetelmien ja tekniikoiden merkityksen kasvun ja oppimisen tukena sekä osaa käyttää niitä asiantuntijoiden ohjauksessa.</p>	<p>Ilmaisullisten menetelmien ja tekniikoiden tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia ilmaisullisia menetelmiä ja tekniikoita • osaa hyödyntää tietoaan ja käyttää niitä asiakkaan kasvun ja oppimisen tukemisessa

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisten ja eri kulttuurien ilmaisullisten toimintojen, kuten musiikki, kuvallinen ilmaisu, liikunta, luova kirjoittaminen, draama, sosiodraama, leikki ja roolipelit, mahdollisuuksia kasvun ja oppimisen tukijana • hyödyntää asiakkaan osaamista ja voimavaroja ilmaisullisten menetelmien ja tekniikoiden käyttämisessä • antaa rakentavaa palautetta ja kannustaa asiakasta tai asiakkaita käyttämään menetelmiä monipuolisesti • hakee aktiivisesti asiantuntijoiden ohjausta.
<p>Tutkinnon suorittaja huolehtii siitä, että asiakkaat saavat mahdollisimman monipuolisia liikunnallisia virikkeitä ja mahdollisuuden itse valita toimintaansa.</p>	<p>Liikunnallisen toiminnan tarjoaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää monipuolisen liikkumisen merkityksen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle • selvittää asiakkaidensa vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita ja pyrkii suunnittelemaan toimintaa niiden pohjalta huomioiden opetus-suunnitelman vaateet • selvittää oman alueensa liikuntatarjontaa ja tutustuttaa oppilaita monipuolisesti liikuntaan.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa hyödyntää omia vahvuusalueitaan ja mielenkiinnon kohteitaan asiakkaiden ohjaamisessa.</p>	<p>Omien vahvuusalueiden ja mielenkiinnon kohteiden hyödyntäminen työssä: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää rohkeasti omaa osaamistaan ja tuo sitä esille toiminnan suunnittelussa • ymmärtää esimerkin ja motiivoinnin merkityksen asiakkaiden ohjauksessa • kehittää itseään ja on avoin uusille oppimiskokemuksille.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi ja selkeästi.</p>	<p>Itsensä ilmaiseminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kommunikoida ymmärrettävästi ja selkeästi

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää verbaalisen ja nonverbaalisen kommunikaation keinoja: puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät, kehonkieli jne. • osaa kommunikoida huomioiden vastaanottajan taidot ja kehitystason • osaa ilmaista asiansa selkeästi moniammatillisessa verkostossa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee toimivan vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin asiakkaiden kanssa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa kommunikoida eri kulttuureista tulevien asiakkaiden kanssa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa yhdessä kasvatuksen ja/tai opetuksen asiantuntijoiden kanssa luoda asiakkaalle toimivan kommunikaatioympäristön.</p>	<p>Vuorovaikutus asiakkaiden kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • huomioi lapsen, nuoren tai aikuisen kehitys- ja ymmärryksen vuorovaikutuksessa • käyttää asiakkaiden kehitystasolle sopivia ilmaisuja ja käsitteitä • toimii empaattisesti vuorovaikutustilanteissa. <p>Asiakkaan kommunikoinnin ja ilmaisun tukeminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tukee omalla toiminnallaan asiakkaan kommunikointi- ja ilmaisu-taitojen kehittymistä. <p>Kommunikointi monikulttuurisissa tilanteissa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ja ymmärtää eri kulttuurien viestintätapoja sekä huomioi kulttuuriset tekijät toiminnassaan. <p>Kommunikaatioympäristön luominen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pitää kommunikaatioympäristön ajan tasalla huomioimalla asiakkaan taitojen kehityksen tai taantumisen • osaa tehostaa vuorovaikutusta olemalla aktiivinen ja huomioimalla asiakkaan kommunikoituyritykset • osaa yksinkertaistaa kommunikointia asiakkaan tarpeiden mukaan • hakee ohjausta asiantuntijoilta.

<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää oman työnsä osana laajempaa kokonaisuutta.</p> <p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatillisen yhteistyön työpariensä kanssa.</p>	<p>Oman työn aseman ja merkityksen ymmärtäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa oman työnsä osana laajempaa kokonaisuutta asiakkaiden kasvun ja oppimisen tukijana • kykenee yhteistyöhön erilaisten ja eri tavoin toimivien ihmisten kanssa muuttuvissa tilanteissa. <p>Työparityöskentely: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työparityöskentelyn periaatteet • ymmärtää yhteisen suunnittelun ja työnjaon merkityksen asiakkaiden kasvun ja oppimisen tukijana • mahdollistaa omalta osaltaan työn järkevän suunnittelun ja toimivan työnjaon • osaa tarvittaessa joustaa työnjaosta ja sopeutua muuttuviin tilanteisiin • kunnioittaa työparinsa ammattitaitoa ja toimii sovitun työnjaon mukaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia ammatillisesti vuorovaikutuksessa työyhteisössään ja yhteistyöverkostoissaan.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tuntee oppilashuollon keskeiset asiat.</p>	<p>Ammatillinen vuorovaikutus työyhteisöissä ja yhteistyöverkostoissa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii vuorovaikutuksessa omassa työyhteisössään erilaisten ammattiryhmien kanssa • ymmärtää yhteistyön merkityksen asiakkaiden kasvun ja oppimisen tavoitteiden saavuttamiseksi • toimii asiakkaidensa yhteistyöverkoston aktiivisena jäsenenä ja ymmärtää oman vastualueensa merkityksen kokonaisuuden kannalta. <p>Oppilashuollon tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa oppilashuollon keskeiset säädökset ja ohjeet

<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia ammatillisesti vuorovaikutuksessa asiakkaiden huoltajien ja kasvu-ympäristön kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa oman roolinsa suhteessa oppilashuollon henkilöstöön • tekee yhteistyötä oppilashuollon työntekijöiden kanssa. <p>Ammatillinen vuorovaikutus asiakkaiden huoltajien ja kasvu-ympäristön kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ekokulttuurisen näkemyksen periaatteet, erilaisia perhekulttuureita ja lasten kasvu-ympäristöjä • osaa ottaa huomioon kasvu-ympäristön tilanteen yhteistyön onnistumiseksi • pitää omalta osaltaan huolen yhteistyön sujumisesta perheiden tai kasvu-ympäristön kanssa.
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää vertaistyön ohjauksen merkityksen koulunkäyntiavustajan työssä.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa hakea ohjausta ja konsultaatioapua oman työnsä pulmatilanteiden ratkaisemiseen.</p> <p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää työnohjauksen merkityksen koulunkäyntiavustajan työssä.</p> <p>Tutkinnon suorittajalla on taitoa ja kykyä ottaa hoitaakseen koulunkäyntiavustajan työn erityisvastuualueita omassa työyhteisössään.</p>	<p>Vertaistyön ohjaus: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea vertaistyön ohjausta muilta ammattiryhmänsä edustajilta työssä jaksamiseen ja oman työnsä kehittämiseen • osaa toimia vertaistyön ohjaajana. <p>Ohjaus ja konsultaatio: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää ympäristön suomia mahdollisuuksia ohjaukseen ja/tai konsultaatioon • toimii tarvittaessa aloitteellisesti pulmatilanteiden ratkaisemiseksi. <p>Työnohjauksen tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää työnohjauksen mahdollisuudet ja merkityksen työssä jaksamiselleen. <p>Valmiudet ottaa erityisvastuuta työssään: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kykenee toimimaan koulunkäynti-

	avustajien työn koordinaattorina ja vastuuhenkilönä omassa työyhteisössään.
Tutkinnon suorittaja noudattaa ammattieettisiä periaatteita.	Eettisten periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tuntee koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet ja osaa perustella oman toimintansa ja eettiset ratkaisunsa.
Tutkinnon suorittaja käyttää ratkaisuisaan moraalista harkintaa.	Moraalinen harkinta: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa perustella valintojensa seurauksia eri näkökulmista (esim. itselle, asiakkaalle, huoltajille, työyhteisölle).
Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa omia tunteitaan, ilmaista niitä asiallisesti ja kehittää omaa tunneosaamistaan.	Tunteiden käsitteleminen: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa jäsenellä omia tunteitaan sekä käsitellä tunnetilojaan ja toimii vuorovaikutustilanteissa ammatillisesti tunnistaa omat rajansa ja voimavaransa.
Tutkinnon suorittaja osaa kehittää omaa ammattitaitoaan ja työyhteisönsä toimintaa.	Kehittävän työotteen käyttäminen: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> ymmärtää kehittävän työotteen merkityksen toimii kehittäen asiakkaiden kasvun ja oppimisen edellytyksiä arvostaa ja kehittää omaa työtään ja ammattitaitoaan tuo työyhteisössä esille kehittämisen kohteita.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan ja arvioidaan sellaisessa työn toimintaympäristössä, jossa koulunkäyntiavustajat toimivat. Tarvittaessa ammattitaidon osoittamista täydennetään näyttöjen järjestämissuunnitelmassa esitetyn ja tutkinto-toimikunnan hyväksymän tavoin.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttaja-

tahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

3 § Yleisen tuen tarpeessa olevien ryhmien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia yleisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden oppimisen ohjaajana.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa seurata, arvioida ja tukea kehityksen eri osa-alueita yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Yleisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitä tarkoitetaan yleisen tuen tarpeessa olevalla asiakkaalla • tuntee yleisen tuen tarpeeseen johtavia syitä • hahmottaa oman toimenkuvansa tällaisen asiakasryhmän oppimisen ohjaamisessa. <p>Kehityksen havainnointi ja kehitystason arviointi: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehittää omia havainnointitaitojaan • osaa arvioida havaintojaan ja verrata niitä ikätason mukaiseen suoriutumiseen • kykenee suunnittelemaan omaa toimintaansa hyödyntäen havaintojaan yhteistyössä muiden kanssa • osaa asettaa omalle työlleen optimaaliset tavoitteet asiakkaan tai asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kouluvalmiuden arviointimenetelmiä.</p>	<p>Kouluvalmiuden arviointimenetelmien tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kouluvalmiuden arviointimenetelmiä • osaa havainnoida kouluvalmiuden eri osa-alueiden tasoa • mahdollistaa toiminnallaan asiakkaan optimaalisten kouluvalmiuk-

<p>Tutkinnon suorittaja tietää oppimisvalmiuksien merkityksen oppimisen mahdollistumiselle.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tietää yleisimmät oppimisvalmiuden kehittymisen esteet.</p>	<p>sien kehittymisen yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p> <p>Oppimisvalmiuksien tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää oppimisvalmiuksien kehittymisen osa-alueet, vaiheet ja optimaaliset ajankohdat • tietää oppimisvalmiuksien muodostumisen tärkeyden asiakkaan kehitykselle ja oppimiselle • hahmottaa oman roolinsa yleisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisvalmiuksien kehittäjänä • osaa luoda onnistumisen kokemuksia ja käyttää lisäharjoituksia tarpeen mukaan. <p>Oppimisvalmiuksien kehittymisen esteiden tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää yleisimmät oppimisvaikeuksia ennakoivat riskitekijät • ymmärtää ympäristötekijöiden vaikutuksen oppimisvalmiuksien kehittymiseen • toimii työssään kehittymisen esteiden minimoimiseksi yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • hankkii aktiivisesti tietoa oppimisvalmiuksien kehittämisen menetelmistä ja osaa käyttää ainakin yhtä niistä.
<p>Tutkinnon suorittajalla on tietoa erilaisista oppimisvaikeuksista.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tietää varhaisen puuttumisen merkityksen oppimisvaikeuksiin.</p>	<p>Oppimisvaikeuksien tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia oppimisvaikeuksia aiheuttavia tekijöitä • ymmärtää oppimisvaikeuksien taustalla olevia sosiaalisia ja psyykkisiä syitä. <p>Varhaisen puuttumisen merkityksen ymmärtäminen: Tutkinnon suorittaja</p>

Tutkinnon suorittaja osaa kehittää valmiuksiaan yleisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden oppimisen ohjauksessa.

Tutkinnon suorittaja osaa toimia tilanteiden vaatimalla tavalla.

Tutkinnon suorittaja ymmärtää integraation ja inklusion tuomat mahdollisuudet ja haasteet.

- tunnistaa oppimisvaikeuksia varhaisessa vaiheessa yleistä tukea tarvitsevien ryhmässä yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa
- ymmärtää varhaisen puuttumisen merkityksen syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä ja toimii ennaltaehkäisevästi.

Didaktisten valmiuksien kehittäminen:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee erilaisia oppimisen orientatioita ja osaa käyttää niitä eri toimintaympäristöissä: varhaiskasvatus, yleisopetus, toisen asteen koulutus
- osaa hyödyntää erilaisia oppimisen tukimenetelmiä ja materiaaleja
- hakee ajantasaista tietoa kehittääkseen didaktisia taitojaan sekä osaa konkretisoida omaa osaamistaan ja taitojaan ohjatessaan asiakkaita
- toimii aktiivisesti yhteistyössä työyhteisön jäsenten kanssa oppimisympäristön kehittämiseksi.

Tilanteenmukainen toiminta:

Tutkinnon suorittaja

- osaa huomioida ryhmän tarpeet ja tilanteen ja käyttää ryhmän ja yksilön ohjauksen taitojaan erilaisissa toiminnoissa
- osaa muuttaa suunnitellun toiminnan muuttuvien tilanteiden mukaisesti.

Integraatio ja inklusio:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee integraation ja inklusion mahdollisuudet ja haasteet varhaiskasvatuksen, yleisopetuksen ja toisen asteen koulutuksen toimintaympäristöissä.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia turvallisen toimintaympäristön luomiseksi yhteistyössä muiden kanssa.</p>	<p>Turvallisen toimintaympäristön luominen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitkä asiat vaikuttavat toiminnan turvallisuuteen • osaa huolehtia toimintaympäristön turvallisuudesta niin sisä- kuin ulkotiloissa • tiedottaa havaitsemistaan turvallisuusriskeistä eteenpäin • osaa huolehtia välineistä ja materiaaleista • huolehtii ruokailutilanteiden viihtyisyydestä ja rauhallisuudesta • on selvillä ruoka-aineiden käsittelyn turvallisuusmääräyksistä (hygieniapassin mukainen osaaminen) • hallitsee SPR:n ensiapu 2-kurssin mukaiset taidot • osaa toimia sairaus- ja ensiaputilanteissa oikein ja tiedottaa tilanteesta eteenpäin • osaa arvioida omaa osaamistaan turvallisen toimintaympäristön luomisessa.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee vapaa-ajan harrastus- ja kerhotoimintaa.</p>	<p>Vapaa-ajan harrastus- ja kerhotoiminnan tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee oman kuntansa alueen kerho- ja harrastustoimintaa • osaa antaa asiakkaille ja heidän huoltajilleen tietoa niistä.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ryhmäkohtaisena koulunkäyntiavustajana toimimisen.</p>	<p>Ryhmän avustajana toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ryhmädynamiikan perusasiat • hallitsee ryhmän avustamisen perustaidot • hallitsee ryhmän avustajana toimimisen erilaisissa koulunkäyntiavustajan työn toimintaympäristöissä • osallistuu omalta osaltaan työn suunnitteluun, toteutukseen ja

	<p>kehittämiseen työyhteisön muiden toimijoiden kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii ryhmän oppimista tukien.
<p>Tutkinnon suorittaja noudattaa ammattieettisiä periaatteita.</p> <p>Tutkinnon suorittaja käyttää ratkaisuisaan moraalista harkintaa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa omia tunteitaan, ilmaista niitä asiallisesti ja kehittää omaa tunneosaamistaan.</p>	<p>Eettisten periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet ja osaa perustella oman toimintansa ja eettiset ratkaisunsa. <p>Moraalinen harkinta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella valintojensa seurauksia eri näkökulmista (esim. itselle, asiakkaalle, huoltajille, työyhteisölle). <p>Tunteiden käsitteleminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsenellä omia tunteitaan sekä käsitellä tunnetilojaan ja hallitsee tunteensa vuorovaikutustilanteissa • tunnistaa omat rajansa ja voimavaransa.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa ottaa hoitaakseen koulunkäyntiavustajan ammatin erityisvastuita.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omaa työtään ja työtapojaan sekä niiden kehittämistarvetta.</p>	<p>Erityisvastuun ottaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida omat erityisvastuualueensa • kykenee koordinoimaan vastuulleen annettuja erityistehtäviä • osaa toimia oman ammattikuntansa perehdyttäjänä ja vertaistukena. <p>Oman työn arvioiminen ja kehittäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida oman työnsä laatua • arvioi realistisesti omia vahvuuksiaan ja ammatillisen kehittymisen haasteitaan • kykenee tilannearviointiin ja osaa toimia joustavasti muuttuvissa tilanteissa • hankkii tarvitsemansa uuden tarpeellisen tiedon, esim. asiakkaan

	tai asiakkaiden vaihtuessa <ul style="list-style-type: none"> • seuraa ja hyödyntää alalla tapahtuvaa kehitystä.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan ja arvioidaan sellaisessa työn toimintaympäristössä, jossa koulunkäyntiavustajat toimivat. Tarvittaessa ammattitaidon osoittamista täydennetään näyttöjen järjestämissuunnitelmassa esitetyin ja tutkinto-toimikunnan hyväksymin tavoin.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

B. VALINNAISET TUTKINNON OSAT

4 § Tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa toimia tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisen ohjaajana.	Tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitä tarkoitetaan tuen tarpeessa olevalla asiakkaalla • tuntee tuen tarpeeseen johtavia syitä • hahmottaa oman toimenkuvansa tällaisen asiakkaan koulunkäyntiavustajana.
Tutkinnon suorittaja tietää oppimisvalmiuksien merkityksen oppimisen mahdollistumiselle.	Oppimisvalmiuksien tunteminen: Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää oppimisvalmiuden kehittymisen vaiheet ja optimaaliset ajankohdat • tietää oppimisvalmiuksien muodostumisen tärkeyden asiakkaan kehitykselle ja oppimiselle • hahmottaa oman roolinsa tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisvalmiuksien kehittäjänä • luo onnistumisen kokemuksia ja

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee yleisimmät oppimisvalmiuksien kehittymisen esteet.</p>	<p>käyttää lisäharjoituksia tarpeen mukaan.</p> <p>Oppimisvalmiuksien kehittymisen esteiden tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yleisimmät oppimisvalmiuksien kehittymisen esteet ja riskitekijät • ymmärtää ympäristötekijöiden vaikutuksen oppimisvalmiuksien kehittymiseen • osaa toimia työssään kehittymisen esteiden minimoimiseksi yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • hankkii aktiivisesti tietoa oppimisvalmiuksien kehittämisen menetelmistä.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee yleisimpiä oppimisvaikeuksia ja niihin liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Oppimisvaikeuksien tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yleisimpiä oppimisvaikeuksia ja niihin liittyviä erityispiirteitä • ymmärtää oppimisvaikeuksien taustalla olevia sosiaalisia ja psykisiä syitä ja varhaisen puuttumisen merkityksen syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä • osaa aktiivisesti hakea ohjausta asiantuntijoilta ja toimii saamiensa ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyössä huoltajien kanssa asiakkaan eduksi. <p>Sensorisen integraation häiriöiden merkityksen ymmärtäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää erilaisten hahmotushäiriöiden vaikutuksia asiakkaan kehitykseen ja oppimiseen • osaa havainnoida erilaisia hahmotushäiriöitä • tuntee erilaisia sensorisen integraation harjoitusmenetelmiä ja osaa käyttää ainakin yhtä niistä.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia tuen tarpeessa olevien asiakkaiden oppimisen ohjaajana.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tuntee integraation ja inklusion mahdollisuudet ja haasteet.</p>	<p>Didaktinen toiminta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia oppimisen orientaatioita ja osaa käyttää niitä tarpeen mukaan • osaa hyödyntää ryhmän ja yksilön ohjauksen taitojaan erilaisissa toiminnoissa • osaa konkretisoida omaa osaamistaan ja taitojaan ohjatessaan lapsia • osaa huomioida ryhmän tarpeet ja tilanteen ja muuttaa toimintaa tilanteiden mukaisesti. <p>Integraatio ja inklusio: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee integraation ja inklusion mahdollisuudet ja haasteet varhaiskasvatuksen, yleisopetuksen ja toisen asteen koulutuksen toimintaympäristöissä.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia tuen tarpeessa olevien asiakkaiden henkilökohtaisena avustajana ja/tai ryhmäavustajana.</p>	<p>Henkilökohtaisena avustajana toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää henkilökohtaisen avustamisen vaateet ja osaa toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa avustettavaan • tukee toiminnallaan avustettavan ryhmään integroitumista sekä itsenäisyyden ja omatoimisuuden kehittymistä • pitää aktiivisesti yhteyttä muuhun opetuksen henkilöstöön ja lapsen huoltajiin. <p>Ryhmän avustajana toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ryhmädynamiikan perusasiat • hallitsee ryhmän avustamisen perustaidot • edesauttaa omalla toiminnallaan integraation onnistumista ryhmässä • pitää aktiivisesti yhteyttä muuhun opetuksen henkilöstöön ja lapsen huoltajiin

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia työryhmän jäsenenä yhteisesti määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee tarkkaavaisuushäiriöihin liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea tarkkaavaisuushäiriöistä asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Tarkkaavaisuushäiriöiden tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee oireyhtymiä, joihin liittyy tarkkaavaisuuden häiriöitä, jotka aiheuttavat tarkkaamattomuutta tai hyperaktiivisuutta. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kuntoutuksen merkityksen asiakkaan tukemisessa • osaa käyttää oppimisen edistämisen kuntoutusmenetelmiä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee asiakkaan tarpeiden mukaiset oppimisen ohjaamisen menetelmät • osaa käyttää oppimisen ohjaamisen menetelmiä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Moniammatillinen yhteistyö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää yhteistyön merkityksen asiantuntijoiden kanssa asiakkaan oppimisen ohjaamisessa • osaa hakea aktiivisesti ohjausta asiantuntijoilta, tekee huomioita oppimisen edistymisestä ja tiedottaa niistä eteenpäin • ymmärtää huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkityksen asiakkaan oppimisen tukemisessa.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kielellisen kehityksen eri häiriöihin liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Kielellisen kehityksen häiriöiden tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kielellisen kehityksen häiriöihin liittyviä erityispiirteitä.

	<p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kuntoutuksen merkityksen asiakkaan tukemisessa • osaa käyttää oppimisen edistämisen kuntoutusmenetelmiä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee asiakkaan tarpeiden mukaisia oppimisen ohjaamisen menetelmiä • tukee asiakkaan oppimista käyttäen oikeita menetelmiä häiriön aiheuttamien vaikeuksien minimoimiseksi asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Moniammatillinen yhteistyö: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää yhteistyön merkityksen asiantuntijoiden kanssa asiakkaan oppimisen ohjaamisessa • osaa hakea aktiivisesti ohjausta asiantuntijoilta, tekee huomioita oppimisen edistymisestä ja tiedottaa niistä eteenpäin • ymmärtää huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkityksen asiakkaan oppimisen tukemisessa.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee käyttäytymishäiriöihin liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea käyttäytymishäiriöistä asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Käyttäytymishäiriöiden tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee käyttäytymishäiriöiden erilaisia ilmenemismuotoja esim. sopeutumattomuutta aiheuttavia tekijöitä. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kuntoutuksen merkityksen asiakkaan tukemisessa • osaa käyttää oppimisen edistämisen kuntoutusmenetelmiä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti.

	<p>Oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee asiakkaan tarpeiden mukaiset oppimisen ohjaamisen menetelmät • tukee asiakkaan oppimista käyttäen oikeita menetelmiä häiriön aiheuttamien vaikeuksien vähentämiseksi asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Moniammatillinen yhteistyö: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää yhteistyön merkityksen asiantuntijoiden kanssa asiakkaan oppimisen ohjaamisessa • osaa hakea aktiivisesti ohjausta asiantuntijoilta, tekee huomioita oppimisen edistymisestä ja tiedottaa niistä eteenpäin • ymmärtää huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön merkityksen käyttäytymishäiriöisen asiakkaan oppimisen tukemisessa.
<p>Tutkinnon suorittaja noudattaa ammattieettisiä periaatteita.</p> <p>Tutkinnon suorittaja käyttää ratkaisuisaan moraalista harkintaa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa omia tunteitaan, ilmaista niitä asiallisesti ja kehittää omaa tunneosaamistaan.</p>	<p>Eettisten periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet ja osaa perustella oman toimintansa ja eettiset ratkaisunsa. <p>Moraalinen harkinta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella valintojensa seurauksia eri näkökulmista (esim. asiakkaalle, huoltajille, työyhteisölle, itselle). <p>Tunteiden käsitteleminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsenellä omia tunteitaan sekä käsitellä tunnetilojaan ja hallitsee tunteensa vuorovaikutustilanteissa • tunnistaa omat rajansa ja voima-

	varansa, ja kehittää omaa itsetuntemustaan.
Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omaa työtään ja työtapojaan sekä niiden kehittämistarvetta.	<p>Oman työn arvioiminen ja kehittäminen:</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida oman työnsä laatua • arvioi realistisesti omia vahvuuksiaan ja ammatillisen kehittymisen haasteitaan • kykenee tilannearviointiin ja osaa toimia joustavasti muuttuvissa tilanteissa • hankkii tarvitsemansa uuden tarpeellisen tiedon, esim. asiakkaan tai asiakkaiden vaihtuessa • seuraa ja hyödyntää alalla tapahtuvaa kehitystä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan ja arvioidaan sellaisessa työn toimintaympäristössä, jossa koulunkäyntiavustajat toimivat tuen tarpeessa olevien asiakkaiden kanssa. Tarvittaessa ammattitaidon osoittamista täydennetään näyttöjen järjestämissuunnitelmassa esitetyin ja tutkintotoimikunnan hyväksymin tavoin.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

5 § Erityisen tuen tarpeessa olevien ohjaaminen, tukeminen ja avustaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa toimia erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisen ohjaajana.	<p>Erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan oppimisen ohjaaminen:</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitä tarkoitetaan erityisen tuen tarpeessa olevalla asiakkaalla • tuntee erityisen tuen tarpeeseen johtavia syitä • hahmottaa oman toimenkuvansa tällaisen asiakkaan koulunkäyntiavustajana.

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee ja ymmärtää oppimisvalmiuksien merkityksen.</p>	<p>Oppimisvalmiuksien tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää oppimisvalmiuksien kehittymisen vaiheet ja optimaaliset ajankohdat • tuntee oppimisvalmiuksien osa-alueet • tietää oppimisvalmiuksien muodostumisen tärkeyden asiakkaan kehitykselle ja oppimiselle • hahmottaa oman roolinsa asiakkaan oppimisvalmiuksien kehittäjänä • auttaa luomaan onnistumisen kokemuksia ja osaa käyttää lisäharjoituksia tarpeen mukaan.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden yleisimpiä oppimisvaikeuksia.</p>	<p>Oppimisvaikeuksien tunteminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden oppimisvaikeuksia aiheuttavia tekijöitä • tunnistaa oppimisvaikeuksia yleistä tukea tarvitsevien ryhmässä yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • ymmärtää varhaisen puuttumisen merkityksen syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä ja toimii ennaltaehkäisevästi. <p>Sensorinen integraatio: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa havainnoida erilaisia hahmotushäiriöitä • ymmärtää erilaisten hahmotushäiriöiden vaikutuksia asiakkaan kehitykseen ja oppimiseen • tuntee erilaisia sensorisen integraation harjoitusmenetelmiä ja osaa käyttää ainakin yhtä niistä.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa kehittää omia valmiuksiaan erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden oppimisen ohjaamisessa.</p>	<p>Didaktinen toiminta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää ryhmän ja yksilön ohjauksen taitojaan erilaisissa toiminnoissa

<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia tilanteiden vaatimalla tavalla.</p> <p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää integraation ja inklusion tuomat mahdollisuudet ja haasteet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa konkretisoida omaa osaamistaan ja taitojaan ohjatessaan asiakkaita • tuntee erilaisia oppimisen orientaatioita ja osaa käyttää niitä tarpeen mukaan. <p>Tilanteenmukainen toiminta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida ryhmän tarpeet ja tilanteen • osaa muuttaa suunnitellun toiminnan muuttuvien tilanteiden mukaisesti. <p>Integraatio ja inklusio: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää integraation ja inklusion mahdollisuudet ja haasteet varhaiskasvatuksen, yleisopetuksen ja toisen asteen koulutuksen toimintaympäristöissä.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia erityisen tuen tarpeessa olevien henkilökohtaisena avustajana ja/tai ryhmäavustajana.</p>	<p>Henkilökohtaisena avustajana toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää henkilökohtaisen avustamisen erityispiirteitä • osaa toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa avustettavaansa • tukee toiminnallaan avustettavansa ryhmään integroitumista sekä itsenäisyyden ja omatoimisuuden kehittymistä • pitää aktiivisesti yhteyttä muuhun opetuksen henkilöstöön ja lapsen huoltajiin. <p>Ryhmän avustajana toimiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ryhädynamiikan perusasiat • hallitsee ryhmän avustamisen perustaidot • edesauttaa omalla toiminnallaan integraation onnistumista ryhmässä

	<ul style="list-style-type: none"> • pitää aktiivisesti yhteyttä muuhun opetuksen henkilöstöön ja lapsen huoltajiin • osaa toimia rakentavasti työryhmän jäsenenä.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia asiakkaan perus- ja erityishoito-tilanteissa asiantuntijoilta ja perheiltä saamiensa ohjeiden mukaisesti.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa päivittäisissä toiminnoissa kannustaa asiakasta omatoimisuuteen.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tuntee yleisimpien pitkäaikaissairauksien vaikutuksia asiakkaan kasvuun ja kehitykseen sekä osaa toimia asiakkaan toimintakykyä tukien.</p>	<p>Yksilöllinen tukemisprosessi: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on selvillä hoidollisiin toimintoihin liittyvistä vastuualueista ja toimii oman vastuualueensa mukaisesti • hallitsee asiakkaan tarvitsemat hoidolliset toimenpiteet • hallitsee sairauden vaatimien hoito-toimenpiteiden suorittamisen saamiensa ohjeiden mukaisesti ja hakee asiakkaan tarpeiden mukaista tietoa ja taitoa aktiivisesti asiantuntijoilta • huomioi toiminnassaan intymiteettisuojan ja noudattaa aseptisia työtapoja hoitaessaan asiakasta • tukee asiakkaan myönteisen minäkuvan ja itsetunnon kehitystä. <p>Päivittäiset toiminnot: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa asiakkaiden päivittäisiin toimintoihin liittyvät tehtävät • toimii asiakkaan mahdollisimman itsenäistä selviytymistä ja oma-toimisuutta kannustaen. <p>Toimintakyvyn tukeminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yleisimpien pitkäaikaissairauksien vaikutuksia asiakkaan kasvuun ja kehitykseen • tukee hoitoa vaativan asiakkaansa toimintakykyä ja ohjaa häntä selviytymään mahdollisimman itsenäisesti.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia asiakkaan tarvitsemista apuvälineistä, laitteista ja toimintaympäristön toimivuudesta sekä tarvittaessa ohjata muita apuvälineiden ja laitteiden käytössä.</p>	<p>Apuvälineistä, laitteista ja toimintaympäristöstä huolehtiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • perehtyy asiakkaan henkilökohtaisiin apuvälineisiin ja käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti • huolehtii apuvälineiden kunnosta ja huoltoon lähettämisestä konsultoiden asiantuntijoita • osaa tarvittaessa ohjata muita työtovereitaan apuvälineiden käyttämisessä • huolehtii omalta osaltaan toimintatilojen siisteydestä, toimivuudesta ja turvallisuudesta.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kehitysvammaisuuteen liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea kehitysvammaista asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Toiminta kehitysvammaisen asiakkaan kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kehitysvammaisuuden vaikutuksen kokonaiskehitykseen ja oppimiseen • tuntee kehitysvammaisuuteen liittyviä muita kehityksen ja oppimisen esteitä • tuntee yleisimmät kehitysvammaisuuteen liittyvät lisävammat ja sairaudet • tuntee pedagogisia ja lääketieteellisiä arviointimenetelmiä • on tutustunut arviointilomakkeisiin sekä osaa hyödyntää arviointimenetelmiä kasvatuksen ja kuntoutuksen lähtökohdانا omassa työssään • käyttää tarkoituksenmukaisia viestinnän ja kommunikoinnin menetelmiä työskennellessään kehitysvammaisen asiakkaan kanssa. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisten henkilökohtaisten kuntoutus-, kasvatus-, tulevaisuuden- ja palvelusuunnitelmien tekemisen periaatteet

- tuntee henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laatimisen periaatteet
- tietää eri toimijoiden osuuden suunnitelmien tekemisessä ja toteutuksessa osana kokonaisuutta
- osaa arvioida koulunkäyntiavustajan osuuden eri suunnitelmien tekemisen, toteuttamisen ja arvioinnin prosessissa
- osaa arvioida omat vaikutusmahdollisuutensa asiakkaan kuntoutuksen tukemisessa.

Oppimisen ohjaaminen:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee kehitysvammaisen asiakkaan elämänkulun mukaiset toimintaympäristöt
- osallistuu kasvatussuunnitelman tekemiseen, toteutukseen ja arviointiin päivähoitossa
- tuntee harjaantumisopetuksen tavoitteet ja menetelmät esi-, perus- ja lisäopetuksessa sekä ammattiin valmentavassa ja ammatillisessa koulutuksessa
- osallistuu henkilökohtaisen opetuksen järjestämisen suunnitelman (hojks) tekemiseen
- tuntee tuetun työllistämisen toteutuksen menetelmiä
- tuntee integraation ja inklusion mahdollisuudet ja haasteet kehitysvammaisten osalta
- osaa käyttää asiakkaan itsenäisyyttä tukevia menetelmiä huomioiden tämän kehitystason.

Moniammatillinen yhteistyö:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee ekokulttuurisen näkemyksen ja omaksuu sen oman toimintansa perustaksi
- osaa ohjata huoltajia palvelujen käytössä

	<ul style="list-style-type: none"> tuntee asiakkaan kanssa työskentelevien toimijoiden verkoston ja hahmottaa oman osuutensa siinä.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee autistiseen oireyhtymään liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea autistisesti käyttäytyvää asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Toiminta autistisesti käyttäytyvän asiakkaan kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee kokonaiskehityksen vaiheet ja ymmärtää autismin vaikutusta asiakkaiden kehitykseen tietää autistisen käyttäytymisen ilmenemismuotoja tuntee autismiin liittyvät muut kehityksen ja oppimisen esteet, tavallisimmat lisävammat ja sairaudet tuntee lääketieteellisiä arviointimenetelmiä tuntee pedagogisia arviointimenetelmiä on tutustunut arviointilomakkeisiin sekä osaa hyödyntää arviointimenetelmiä kasvatuksen ja kuntoutuksen lähtökohtana omassa työssään käyttää tarkoituksenmukaisia viestinnän ja kommunikoinnin menetelmiä työskennellessään autistisen asiakkaan kanssa. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisten henkilökohtaisten kuntoutus-, kasvatus-, tulevaisuuden- ja palvelusuunnitelmien tekemisen periaatteet tuntee henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laatimisen periaatteet tietää eri toimijoiden osuuden suunnitelmien tekemisessä ja toteutuksessa osana kokonaisuutta osaa arvioida koulunkäyntiavustajan osuuden eri suunnitelmien tekemisen, toteuttamisen ja arvioinnin prosessissa

- osaa arvioida omat vaikutusmahdollisuutensa asiakkaan kuntoutuksen tukemisessa
- tuntee kognitiivisten ja käyttäytymisterapeuttisten menetelmien periaatteita ja osaa käyttää ainakin yhtä niistä
- tuntee muita kuntoutuksen menetelmiä ja osaa käyttää ainakin yhtä menetelmää
- osaa arvioida koulunkäyntiavustajan osuuden eri suunnitelmien tekemisen, toteuttamisen ja arvioinnin prosessissa
- osaa arvioida omat vaikutusmahdollisuutensa asiakkaan kuntoutuksen tukemisessa.

Oppimisen ohjaaminen:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee autistisesti käyttäytyvän henkilön käyttämät eri toimintaympäristöt
- osallistuu kasvatussuunnitelman tekemiseen, toteutukseen ja arviointiin päivähoitossa
- tuntee autismiopetuksen tavoitteet ja menetelmät esi-, perus- ja lisäopetuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa
- tuntee tuetun työllistämisen toteutuksen menetelmiä
- tuntee integraation ja inklusion vaateet ja haasteet autistisesti käyttäytyvien osalta
- osaa käyttää asiakkaan itsenäisyyttä tukevia menetelmiä huomioiden hänen kehitystasonsa.

Moniammatillinen yhteistyö:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee ekokulttuurisen näkemyksen ja omaksuu sen oman toimintansa perustaksi
- osaa ohjata perheitä palvelujen käytössä

	<ul style="list-style-type: none"> tuntee asiakkaan kanssa työskentelevien toimijoiden verkoston ja hahmottaa oman osuutensa siinä.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee liikuntavammaisuuteen liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea liikuntavammaista asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Toiminta liikuntavammaisen asiakkaan kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee liikuntavammaisuutta aiheuttavia tekijöitä tietää liikuntavammaisuuteen liittyvien esteiden vaikutuksia oppimisen edellytyksille ja osaa toimia niiden aiheuttamien esteiden vähentämiseksi osaa käyttää asiakkaan tarvitsemia liikkumisen apuvälineitä ja ohjata muita niiden käytössä hallitsee viestinnän ja kommunikoinnin menetelmiä työskennellessään asiakkaan kanssa. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää kuntoutuksen merkityksen asiakkaan tukemisessa tuntee liikuntavammaisten kuntoutusmenetelmiä ja osaa käyttää niitä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> hallitsee asiakkaan tarpeiden mukaiset oppimisen ohjaamisen menetelmät ja oppimisen apuvälineitä tukee asiakkaan oppimista käyttäen oikeita menetelmiä vamman aiheuttamien vaikeuksien vähentämiseksi asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Moniammatillinen yhteistyö: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee ekokulttuurisen näkemyksen ja omaksuu sen oman toimintansa perustaksi

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa ohjata huoltajia palvelujen käytössä • tuntee asiakkaan kanssa työskentelevien toimijoiden verkoston ja hahmottaa oman osuutensa siinä.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kuulovammaisuuteen liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea kuulovammaista asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Toiminta kuulovammaisen asiakkaan kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuulovamman eri muotoja • osaa käyttää tarkoituksenmukaisia viestinnän ja kommunikoinnin menetelmiä työskennellessään kuulovammaisen asiakkaan kanssa. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuntoutuksen ja kuntoutusohjauksen merkityksen asiakkaan tukemisessa ja osaa käyttää asiakkaan tarvitsemia apuvälineitä ja ohjata muita niiden käytössä • tuntee kuulovammaisen oppimisen edistämisen kuntoutusmenetelmiä ja osaa käyttää niitä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kuulovammaisen asiakkaan tarpeiden mukaiset oppimisen ohjaamisen menetelmät • tukee asiakkaan oppimista käyttäen oikeita menetelmiä kuulovamman aiheuttamien vaikeuksien vähentämiseksi asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti • osaa ohjata muita menetelmien käytössä. <p>Moniammatillinen yhteistyö: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ekokulttuurisen näkemyksen ja omaksuu sen oman toimintansa perustaksi

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa ohjata huoltajia palvelujen käytössä • tuntee asiakkaan kanssa työskentelevien toimijoiden verkoston ja hahmottaa oman osuutensa siinä.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee näkövammaisuuteen liittyviä erityispiirteitä ja osaa ohjata ja tukea näkövammaista asiakasta yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Toiminta näkövammaisen asiakkaan kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee näkövammaisuuden erilaisia syitä ja muotoja • osaa käyttää tarkoituksenmukaisia viestinnän ja kommunikoinnin menetelmiä työskennellessään näkövammaisen asiakkaan kanssa. <p>Kuntoutukseen osallistuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuntoutuksen merkityksen asiakkaan tukemisessa ja osaa käyttää asiakkaan tarvitsemia apuvälineitä ja ohjata muita niiden käytössä • tuntee näkövammaisen oppimisen edistämisen kuntoutusmenetelmiä ja osaa käyttää niitä asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti. <p>Oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee näkövammaisen asiakkaan tarpeiden mukaiset oppimisen ohjaamisen menetelmät • tukee asiakkaan oppimista käyttäen oikeita menetelmiä vamman aiheuttamien vaikeuksien vähentämiseksi asiantuntijoiden ohjeiden mukaisesti • osaa ohjata muita menetelmien käytössä. <p>Kuurosokean asiakkaan oppimisen ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kuurosokeuden määritelmän ja ymmärtää kuntoutuksen ja

	<p>opetuksen merkityksen näiden asiakkaiden avustajana</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hankkia tarvittavaa tietoa kuurosokean asiakkaan avustajana toimiessaan. <p>Moniammatillinen yhteistyö: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ekokulttuurisen näkemyksen ja omaksuu sen oman toimintansa perustaksi • osaa ohjata huoltajia palvelujen käytössä • tuntee asiakkaan kanssa työskentelevien toimijoiden verkoston ja hahmottaa oman osuutensa siinä.
<p>Tutkinnon suorittaja noudattaa ammattieettisiä periaatteita.</p> <p>Tutkinnon suorittaja käyttää ratkaisuisaan moraalista harkintaa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa omia tunteitaan, ilmaista niitä asiallisesti ja kehittää omaa tunneosaamistaan.</p>	<p>Eettisten periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet ja osaa perustella oman toimintansa ja eettiset ratkaisunsa. <p>Moraalisen harkinnan toteutuminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella valintojensa seurauksia eri näkökulmista (esim. itselle, asiakkaalle, huoltajille, työyhteisölle). <p>Tunteiden käsitteleminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsenellä omia tunteitaan, käsitellä tunnetilojaan ja hallitsee tunteensa vuorovaikutustilanteissa • tunnistaa omat rajansa ja voimavaransa sekä kehittää omaa itse-tuntemustaan.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omaa työtään ja työtapojaan sekä niiden kehittämistarvetta.</p>	<p>Oman työn arvioiminen ja kehittäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida oman työnsä laatua • arvioi realistisesti omia vahvuuksiaan ja ammatillisen kehittymisen haasteitaan

	<ul style="list-style-type: none"> • kykenee tilannearviointiin ja osaa toimia joustavasti muuttuvissa tilanteissa • hankkii tarvitsemansa uuden tarpeellisen tiedon, esim. asiakkaan tai asiakkaiden vaihtuessa • seuraa ja hyödyntää alalla tapahtuvaa kehitystä • tietää yhteistyötahot, joista voi saada ohjausta toimintaan kuulo-, näkö- ja kuulonäkövammaisen henkilön avustajana.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan ja arvioidaan sellaisessa työn toimintaympäristössä, jossa koulunkäyntiavustajat toimivat erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden kanssa. Tarvittaessa ammattitaidon osoittamista täydennetään näyttöjen järjestämissuunnitelmassa esitetyin ja tutkintotoimikunnan hyväksymin tavoin.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

6 § Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaamiseen osallistuminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavien säädösten keskeiset sisällöt.</p>	<p>Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tunteminen:</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden tavoitteet (OPH 5/011/2004) • tuntee muut toimintaa koskevat lait ja asetukset • tuntee oman kunnan koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan toimintasuunnitelman keskeiset periaatteet • tuntee eri tahoja, jotka järjestävät koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ja selvittää niiden toimintaperiaatteita ja arvoperustaa

<p>Tutkinnon suorittaja osaa tehdä yhteistyötä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestävien tahojen kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää toiminnan tukevan kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. <p>Yhteistyö aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjien kanssa: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisia koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen muotoja • tuntee erilaisia koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjiä • toimii oman toimenkuvansa, vastuualueensa ja tehtäviensä mukaisesti • osaa hyödyntää monipuolisesti toiminnassa mukana olevien osaamista.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja toteuttaa toimintaa lapsilähtöisesti.</p>	<p>Lapsilähtöisesti toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • selvittää lasten vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita ja ottaa ne huomioon toimintaa suunniteltaessa • ottaa lapset mukaan toiminnan suunnitteluun.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa huolehtia siitä, että lapset saavat monipuolista toimintaa ja virikkeitä.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida ohjattua liikuntaa.</p>	<p>Toiminnan ja virikkeiden tarjoaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee oman alueensa harrastus- ja viriketarjontaa • hyödyntää toiminnassaan alueensa kulttuuri- ja harrastustarjontaa, muuta osaamista ja osaa hakea tietoa • tutustuttaa lapsia harrastustoimintaan. <p>Liikunnan ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää monipuolisen liikunnan merkityksen lapsen kasvulle ja kehitykselle • tuntee liikunnan perusliikkeet • osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida

Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida ilmaisullista toimintaa taidekasvatuksessa.

da liikuntatuokioita, jotka edistävät lapsen kehontuntemusta sekä perusliikkeiden ja niiden yhdistämisen oppimista

- osaa kehittää ja muunnella lapsille sopivia leikkejä, pelejä ja ilmaisullista liikuntaa
- käyttää monipuolisesti liikkumiseen sopivia välineitä ja erilaisia toimintaympäristöjä
- tukee lasten omaehtoista liikkumista
- kannustaa lapsia iloitsemaan omasta edistymisestään ja saavutuksistaan
- auttaa lasta tunnistamaan omia vahvuusalueitaan, kiinnostuksen kohteitaan ja kehittymään niissä
- hakee aktiivisesti tietoja ja taitoja asiantuntijoilta kehittääkseen osaamistaan.

Taiteellisen toiminnan ohjaaminen:

Tutkinnon suorittaja

- ymmärtää monipuolisen taiteellisen toiminnan merkityksen lapsen kasvulle ja kehitykselle
- tuntee erilaisia ilmaisullisia menetelmiä ja tekniikoita musiikissa, kuvallisessa ilmaisussa, käsityössä, kielellisessä ilmaisussa ja draamassa
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida ilmaisullisia toimintatuokioita ja ottaa huomioon lapsiryhmän kulttuuriset taustat
- kannustaa lapsia iloitsemaan omasta edistymisestään ja saavutuksistaan
- auttaa lapsia tunnistamaan omia vahvuusalueitaan, sekä kiinnostuksen kohteitaan ja kehittymään niissä
- hakee aktiivisesti tietoja ja taitoja asiantuntijoilta kehittääkseen osaamistaan.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa arkiaskareissa ja kädentaidoissa.</p>	<p>Arkiaskareissa ja kädentaidoissa ohjaaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää arkiaskareissa selviytymisen ja kädentaitojen merkityksen lapsen kasvulle ja kehitykselle • tuntee menetelmiä arkiaskareiden ohjaamiseen • ohjaa lapsia ympäristöstä, tiloista ja tavaroista huolehtimiseen • ohjaa ruokailutilanteiden viihtyisyyden ja rauhallisuuden toteutumiseen • kannustaa lapsia osallistumaan ja toimimaan yhdessä • auttaa lapsia tunnistamaan omia vahvuusalueitaan sekä kiinnostuksen kohteitaan ja kehittymään niissä • hakee aktiivisesti tietoja ja taitoja asiantuntijoilta kehittääkseen osaamistaan.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa tukea lapsen myönteisen minäkuvan, itsetunnon ja sosiaalisuuden kehitystä.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia erilaisista kulttuuritaustoista tulevien lasten kanssa ja tiedostaa monikulttuurisuuden haasteet ja rikkauten aamu- ja iltapäivätoiminnassa.</p>	<p>Minäkuvan, itsetunnon ja sosiaalisen kehityksen tukeminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tukee lapsen myönteisen minäkuvan ja itsetunnon kehittymistä • osaa käsitellä lasten kanssa erilaisia arvoja ja elämäntapaeroja • osaa ohjata lapsia kannustavasti ristiriitojen ratkaisemiseen • ohjaa lapsia toisten huomioon ottamiseen ja ymmärtämään käyttäytymisensä seurauksia • toimii johdonmukaisesti lasten tasa-arvoisuuden ylläpitämiseksi. <p>Kulttuuritausta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon lapsen yksilöllisen tilanteen ja taustan • ottaa huomioon kulttuuri- ja elämäntapaeroja • ottaa huomioon maahanmuuttajalapsen aamu- ja iltapäivätoiminnassa ja tukee hänen ryhmään sopeutumistaan

Tutkinnon suorittaja osaa ottaa huomioon erityistä tukea ja opetusta tarvitsevien lasten tarpeet aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Tutkinnon suorittaja ymmärtää syrjäytymiseen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja osaa toimia niiden ehkäisemiseksi yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.

Tutkinnon suorittaja osaa luoda turvallisen ja terveyttä edistävän toimintaympäristön.

- toimii yhteistyössä erilaisen taustan ja kokemuksen omaavien ihmisten kanssa.

Erityistä tukea ja opetusta tarvitsevat lapset:

Tutkinnon suorittaja

- tiedostaa oman toimintansa mahdollisuudet ja rajat erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa toimissaan
- osaa ottaa toiminnassa huomioon lasten erilaisuuden ja ainutlaatuisuuden
- kykenee tukemaan erityistä tukea vaativia lapsia voimavarojensa löytämisessä
- ymmärtää integraation ja inklusion toteutumisen haasteet ja mahdollisuudet ohjaustoiminnassa.

Syrjäytymisen ehkäiseminen:

Tutkinnon suorittaja

- tuntee syrjäytymisilmiön moniulotteisuuden
- tiedostaa koulunkäyntiin liittyvien tekijöiden, kuten oppimisvaikeudet, koulukiusaaminen, koulupelko, kouluhaluttomuus, merkityksen syrjäytymisen uhkana
- ohjaa lapsiryhmää toisten huomioon ottamiseen ja tukemiseen
- rohkaisee lasta olemaan ryhmän aktiivinen jäsen
- toimii yhteistyössä koulun ja huoltajien kanssa syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- osaa tarvittaessa ottaa yhteyttä asiantuntijoihin.

Turvallisen toimintaympäristön luominen:

Tutkinnon suorittaja

- tietää, mitkä asiat vaikuttavat toiminnan turvallisuuteen

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää tiloja toiminnan kannalta joustavasti ja mielekkäästi • osaa huolehtia tiloista, toimintavälineistä ja materiaaleista asianmukaisesti. <p>Terveyttä edistävä toimintaympäristö: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa soveltaa tietoaan lasten terveyden tukemisesta toiminnan suunnittelussa ja ohjauksessa • ottaa toiminnassaan huomioon lasten allergiat ja muut erityistarpeet • ymmärtää oman esimerkinsä vaikutuksen lasten terveellisten elämäntapojen kehittymiselle ja toimii terveellisten elämäntapojen mallina lapsille.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia henkilökohtaisena avustajana aamu- ja iltapäivätoiminnassa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia ryhmäavustajana aamu- ja iltapäivätoiminnassa.</p>	<p>Henkilökohtaisena avustajana toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää henkilökohtaisen avustamisen vaateet ja osaa toimia ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa avustettavaan • tuntee avustettavansa erityistarpeet • toimii tukien avustettavansa ryhmään integroitumista sekä itsensä ja omatoimisuuden kehittymistä • pitää aktiivisesti yhteyttä koulun henkilöstöön ja lapsen huoltajiin. <p>Ryhmän avustajana toimiminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ryhmädynamiikan perusasiat • hallitsee ryhmän avustamisen perustaidot • edesauttaa omalla toiminnallaan integraation onnistumista ryhmässä • pitää aktiivisesti yhteyttä koulun henkilöstöön ja lasten huoltajiin • osaa toimia rakentavasti työryhmän jäsenenä.

<p>Tutkinnon suorittajalla on ohjaukselliset perusvalmiudet toimia koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmissä.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida ryhmän tilanteita ja toimia niiden mukaisesti.</p>	<p>Didaktinen toiminta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää ryhmän ja yksilön ohjauksen taitojaan erilaisissa toiminnoissa • osaa konkretisoida omaa osaamistaan ja taitojaan ohjatesaan lapsia. <p>Toiminta tilanteen mukaan: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida ryhmän tarpeet ja tilanteen • osaa muuttaa suunnitellun toiminnan muuttuvien tilanteiden mukaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja noudattaa ammattieettisiä periaatteita.</p> <p>Tutkinnon suorittaja käyttää ratkaisuisaan moraalista harkintaa.</p> <p>Tutkinnon suorittaja osaa tunnistaa omia tunteitaan, ilmaista niitä asiallisesti ja kehittää omaa tunneosaamistaan.</p>	<p>Eettisten periaatteiden noudattaminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee koulunkäyntiavustajan työtä ohjaavat eettiset periaatteet ja osaa perustella oman toimintansa ja eettiset ratkaisunsa. <p>Moraalinen harkinta: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella valintojensa seurauksia eri näkökulmista (esim. itselle, asiakkaalle, huoltajille, työyhteisölle). <p>Tunteiden käsitteleminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa jäsenellä omia tunteitaan, käsitellä tunnetilojaan ja hallitsee tunteensa vuorovaikutustilanteissa • tunnistaa omat rajansa ja voimavaransa sekä kehittää omaa itsetuntemustaan.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omaa työtään ja työtapojaan sekä niiden kehittämistarvetta.</p>	<p>Oman työn arvioiminen ja kehittäminen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida oman työnsä laatua • arvioi realistisesti omia vahvuuksiaan ja ammatillisen kehittymisen haasteitaan

<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omaa toimintaansa turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin luomisessa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kykenee tilannearviointiin ja osaa toimia joustavasti muuttuvissa tilanteissa • hankkii tarvitsemansa uuden tarpeellisen tiedon, esim. asiakkaan tai asiakkaiden vaihtuessa • seuraa ja hyödyntää alalla tapahtuvaa kehitystä. <p>Turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin luominen: Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida omaa toimintaansa turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin luomisessa • suhtautuu asiallisesti palautteeseen.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan ja arvioidaan sellaisessa työn toimintaympäristössä, jossa koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään. Tarvittaessa ammattitaidon osoittamista täydennetään näyttöjen järjestämissuunnitelmassa esitetyin ja tutkintotoimikunnan hyväksymin tavoin.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

7 § Yrittäjyys

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä.</p>	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä • osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä.</p>	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta • osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys • osaa tarkastella yrittäjyyttä yrittäjän toiminnan vastuiden ja velvoitteiden näkökulmasta • osaa tarkastella yrittäjyyttä myös työnantajana toimimisen näkökulmasta.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen.</p>	<p>Liikeidean laadinta</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideoita onnistumisen mahdollisuuksia.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita.</p>	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas- ja verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen.</p>	<p>Taloudellinen toiminta Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimia ja hinnoitella palveluja myös markkina-lähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa laatia yritykselleen karkean tulostenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää asiantuntijapalveluja.</p>	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaan tietoja ja asiantuntijapalveluja.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Yrittäjyys-tutkinnon osan ammatillinen osaaminen näytetään laatimalla alustava liikeidea omalle yritykselle. Tätä täydennetään toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja laskelmilla. Näyttöön kuuluu myös tutkinnon suorittajan toiminta edellä esitetyn prosessin aikana. Toiminta dokumentoidaan ja dokumentteihin liitetään työelämän arvioijien arvioinnit. Tutkinnon suorittaja tekee myös henkilökohtaisen arvion ja kehityssuunnitelman omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä. Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä arviointikeskustelulla, jossa dokumenttien ja arviointien pohjalta tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan kykyä toimia yrittäjänä ja valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi tulee toteuttaa kolmikantaisesti, työnantaja-, työntekijä- ja kouluttajatahojen yhteistyönä. Olennainen osa arviointia on tutkinnon suorittajan tekemä itsearviointi. Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute annettava tutkinnon suorittajalle arvioinnin jälkeen.

KOULUNKÄYNTIAVUSTAJAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON SUORITTANEEN AMMATTIALAN JA AMMATTITAIDON KUVAUS

Ammattialan kuvaus

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinto antaa valmiudet tehdä työtä oppimisen ohjaamisen ja toimintakyvyn tukemisen erikoisosaamista vaativissa tehtävissä omalla osaamisalueellaan. Työn lähtökohtana on Suomen perustuslain antama oikeus kansalaisten yhdenvertaisuuteen. Kansalaisilla on oikeus koulunkäyntiin, opiskeluun, yhteiskunnalliseen ja sosiaaliseen osallistumiseen sekä tarvitsemiinsa tuki- ja avustajapalveluihin näiden toteutumiseksi.

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittanut työskentelee sekä opetusaloilla että sosiaali- ja terveystieteiden erikokoisten asiakkaiden kasvatuksen, oppimisen, hoidon ja kuntoutuksen toimintaympäristöissä. Hänellä on valmiudet toimia koulunkäyntiavustajien työn koordinaattorina, työn perehdyttäjänä ja työpaikkaohjaajana sekä suunnitella toimintaa moniammatillisen tiimin jäsenenä. Tutkinnon suorittanut on pätevä arvioimaan koulunkäyntiavustajan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon näyttöjä arvioitsijakoulutuksen saatuaan.

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittanut osaa käyttää asiantuntijaverkostoja ja muita asiantuntijoita oman ammattitaitonsa kehittämisessä asiakkaan tai asiakkaiden tuen tarpeesta lähtien. Hän osaa soveltaa erilaisia työskentelymalleja, esim. tiimityötä ja työparimallia.

Ammattitaidon kuvaus

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittaneen työ perustuu sisäistettyihin, eettisesti kestäviin arvoihin ja periaatteisiin. Hän tekee työtä asiakaslähtöisesti niin, että asiakas lähipiireineen tulee kaikissa tilanteissa kuulluksi. Työssä korostuvat yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot asiakkaan kasvun, oppimisen sekä sosiaalisen hyvinvoinnin toteutumiseksi. Asiakkaan toimintakyvyn tukeminen erilaisissa toimintaympäristöissä edellyttää joustavuutta, luovuutta, organisointikykyä, sopeutumista muuttuviin olosuhteisiin sekä salassapitovelvollisuuden noudattamista. Erikoisammattitutkinnon suorittaneella on joustavuutta ja kykyä toimia monimuotoisissa ja nopeasti vaihtuvissa ammattitehtävissä.

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittanut taitaa selkeän ja monipuolisen ilmaisun ja tuntee keskeiset ammatilliset käsitteet. Hän osaa käyttää erilaisia ilmaisukeinoja ja persoonallisuuttaan kommunikoinnin ja viestinnän välineenä. Hänellä on didaktista osaamista ja perehtyneisyyttä erilaisten oppimateriaalien ja apuvälineiden hyödyntämiseen. Hänellä on työssä tarvittavia toiminnallisia kädentaitoja, hän tuntee apuna käytettäviä tietoteknisiä sovelluksia ja pystyy hyödyntämään niitä sekä hankkimaan asianmukaista lisätietoa ja ohjaamaan muita niiden käytössä.

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittaneella on yksilöllistä, suuntautunutta vahvuutta toimia joillakin seuraavista alueista: yleisopetus, yksilöllistetty opetus, erilaisista oppimisvaikeuksista kärsivien opetus, kehitys-,

liikunta- ja aistivammaisten tai autistisesti käyttäytyvien opetus. Työtä voi tehdä varhaiskasvatuksen, perus- ja lisäopetuksen, toisen asteen ja aikuiskoulutuksen tai vapaa-ajan toimintaympäristöissä.

Koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinnon suorittanut osaa perustella työssään tekemiään ratkaisuja ja valintoja. Hän osaa arvioida työtään kriittisesti. Hänellä on valmius käyttää työnohjausta ja vertaisarviointia oman työnsä tukena. Työn laadun kehittämisessä hän jatkuvasti vahvistaa haluaan ja kykyjään oman toiminnan arviointiin, oman itsensä ja työnsä kehittämiseen sekä sisäiseen yrittäjyyteen.